

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Quorumnam mysteriorum Fides sit ad salutem necessaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

hanc Fidei necessitatem ignoret, & inculpabiliter illa careat: nec minus huic adulto ad beatitudinem actualis Fides est necessaria, quam parvulo baptizatus juxta dicta numero primo: ita S. Thomas 2. 2. quaest. 2. art. 3. & Scholastici omnes cum Magistro in 3. Dist. 23. qui actum Fidei ad salutem ita requirunt, ut nullum omnino adultum in ullo tempore, vel loco justificari sine illa potuisse affirmant: imò hanc doctrinam ita certam esse nonnulli autumant, ut sine errore in Fide negari non posse asserant. Quare Sotus, qui priorem sententiam aliquando docuerat, illam in posteriori editione revocavit.

Existimant nonnulli hanc Fidei necessitatem sine errore in Fide negari non posse.

V. Afferunt frequentem divinam literam Fidem esse ad salutem simpliciter necessariam.

Præcipua hujus veritatis probatio desumitur ex divinis literis, ubi toties, tamque aperte traditur, ut mirum sit quemquam de eâ dubitare posse. S. Paulus ergo ad Hebræos c. 11. vers. 6. *Sine Fide, inquit, impossibile est placere Deo.* Hic etiam est scopus, quem totâ Epistolâ ad Romanos præfixum sibi habuit Apostolus, ut nimirum ostenderet nullam vel naturalis vel scriptæ legis justitiâ absque justitiâ Fidei ad salutem sufficere: quod probat exemplo Abraham, de quo cap. 4. v. 3. dicit, *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad justitiam.* Hinc Idem S. Paulus ad Hebræos c. 11. v. 5. cum in sacrâ Scripturâ dicatur Henoch placuisse Deo, infert eum habuisse Fidem. Unde ad Ephesios c. 2. v. 8. sic scribit: *Gratiâ estu salvati per Fidem.* Hoc idem ex variis præterea Scripturæ locis, utpote quod in eâ frequentissimè continetur, ostendi potest: sed hæc ad institutum nostrum sufficient.

VI. Ex Concilio Tridentino & Patribus ostenditur Fidem esse medium ad salutem.

Hanc etiam assertionem, Fidem scilicet absolute necessariam esse ad salutem, apertissimè tradit Concilium Trident. Sess. 6. cap. 8. ubi Fidem ait esse humanæ salutis initium, & fundamentum, ac radicem omnis justificationis, sine quâ impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire. Idem etiam passim docent Sancti Patres: S. Ambrosius primâ ad Timotheum c. 2. *Fides, inquit, est que dat salutem.* Sanctus etiam Chrysostomus Homil. de Fide & ejus naturâ sic loquitur: *Nullus sine Fide vitam habuit.* Idem asserit S. Hieronymus, S. Augustinus, & alii, ita ut merito hæc dici possit communis Patrum sententia, de quorum mente plura num. 8.

VII. Ratio à priori cur Fides sit medium necessarium ad consequendam salutem.

Ratio denique est, quia, ut adulti justificentur, elicere debent actus supernaturales voluntatis, hi autem sine cognitione supernaturali elici nullâ ratione possunt, in hoc autem rerum statu nulla datur cognitio supernaturalis præter Fidem, quamvis per divinam potentiam dari possit. Imò eoque processit Sanctus Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis & remissione, cap. 19. ut ipsos etiam infantes per actualem Fidem salvari asseruerit, non quidem per Fidem actualem parvulorum, cum actuum Fidei capaces non sint, sed per actualem Fidem parentum, vel eorum à quibus Deo offeruntur. S. Augustinus hac in re sequitur S. Bernardus epistolâ 77. Hoc tamen non videtur posse in rigore intelligi; quantumvis enim ipsorum parentes, & ii à quibus baptizantur sint hæretici, parvuli tamen ritè baptizantur, & si statim postea ex hac vitâ decedant, salvantur. Intelligi ergo debent S. Augustinus & S. Bernardus de Fide Ecclesiæ, per quam iis baptismus applicatur remotè, quamvis qui illum applicant immediatè, scapè verâ Fide, ut dictum est, sint destituti.

XIII. Fides ergo actualis in proprio subjecto adultis est ad salutem necessaria, utpote justificationis

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

initium, & sine quâ gratiam nullus aut gloriam consequi potest. Hoc præter Patres numero sexto allatos docet S. Fulgentius libro de Fide ad Petrum his verbis: *Sine Fide nulla potest prodesse, imò neque esse conversio: & postea: Sine hac Fide nemo ad filiorum numerum potest pertinere.* Item S. Leo serm. 4. de Nativitate expressè asserit nihil sine Fide sanctum esse posse. Hoc ipsum sæpius testatur S. Augustinus, ut Libro de sermone Domini in Monte, cap. 9. ubi sic loquitur: *Vbi vera Fides non est, nec potest vera esse justitia.* Aliis etiam locis hoc ipsum frequenter repetit.

Adduntur quaedam Patrum testimonia ad probandam necessitatem Fidei actualis in adultis

Hoc sensu intelliguntur verba illa Christi, Marci ultimo, vers. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit; qui verò non crediderit condemnabitur:* ubi, ut notat S. Bernardus epistolâ 77. de solâ Fide hoc loco dicit Christus, *Qui non crediderit, condemnabitur:* quibus verbis hanc, Fidem inter & baptismum facere videtur differentiam, quòd baptismus non in re semper sit necessarius, sed vel in re vel voto; ac de Fide loquens absolute dicit damnatum iri adultos illos, qui non credunt, seu Fide destituti sunt. Quod si quis in infantia baptizatus, ubi ad rationis usum pervenerit, aliquanto tempore sine peccato mortali vivat, & hoc modo moriatur, is, quamvis nullum actum Fidei eliciat, nihilominus consequetur beatitudinem: hic verò, non tanquam adultus salvatur, seu per medium adultis ad salutem adeptionem ordinatum, sed tanquam infans, sicut adhuc moraliter est, & per baptismum, qui est medium seu remedium parvulis ad salutem institutum.

IX. De particulari quodam casu circa Fidem actualem.

Quid de baptizato in infantia, & aliquo tempore post rationis usum veniente, sentiendum.

SECTIO SECUNDA.

Quorumnam mysteriorum Fides sit ad salutem necessaria?

FIDES ergo adultis ad gratiam justificationis, & æternam salutem consequendam est medium necessarium: & quamvis baptismus, etiam si sit medium similiter necessarium, requiratur tamen solum vel re, vel voto, Fides nihilominus non sufficit in voto, sed in re debet existerre. Disparitas verò inter Fidem & baptismum est, baptismus siquidem suppleri in adultis potest, & haberi in voto per actum contritionis, vel amoris Dei super omnia; hi enim actus secundum omnes sufficient ad gratiam, & salutem consequendam, Fides verò, cum, ut sæpius dictum est, sit fundamentum totius ædificii supernaturalis, haberi nequit in ullo actu ad justificationem sufficiente, qui Fidem antecedit, imò actus Fidei in præsentem rerum statu est ad omnem actum contritionis & amoris Dei super omnia supernaturalem necessarius; quamvis enim cognitione naturali sciri divina bonitas possit, & gravitas peccati mortalis contra Deum commissi, nec tamen vel anari illa potest, vel hoc detestari sicut oportet sine actu supernaturali Fidei.

I. Fides ad salutem consequendam alio modo necessaria est, quam baptismus.

Cur requiratur Fides in re, & dari nequeat in voto.

Ad clariùs hac in re procedendum tria distinguenda sunt tempora: Primum in lege naturæ, seu ab initio mundi usque ab Moyse: Secundum in lege scriptâ, seu à Moyse usque ad Christum: Tertium in lege gratiæ, seu à Christo usque ad hodiernum diem, & usque ad finem mundi durabit, nec enim de omnibus his temporibus quoad Fidei articulos eodem modo est procedendum.

II. Triâ quoad Fidei articulos distinguenda sunt tempora.

Tom. II.

Possim nonnulli quosdam ex antiquis Gentilibus in caelo constitutos.

III. Res divinitus in explicitam, & implicitam.

Differentia inter hos duos actus Fidei.

Idem actus potest esse Fides explicita & implicita.

IV. Fides explicita de existentia Dei in omni statu ac tempore fuit necessitate media ad salutem consequendam necessariam.

V. Objic. Sequi paucos veram Dei Fidem habere, & ad salutem necessariam.

Res simplices vel tota sciuntur, vel omnino ignorantur.

cedendum. Suppono autem ex Sectione præcedente supernaturalem aliquem actum Fidei esse & semper fuisse adulto ad salutem necessarium, modo ibi explicato. Perperam ergo Erasmus In Comment. Tuscula. Questionum Ciceronem: Zuinglius etiam Herculem, Socratem, Aristidem, Theseum, Camillam, Catones, & alios ex antiquis illis Gentilibus quamquam fide divinâ destitutos, caelesti frui beatitudine asserunt. Quod eorum pronuntiatum Canus erroneum & fortè hereticum, Valentia ab omnibus jam ut erroneum rejici, Baneriz aut esse heresim, aut heresi proximum jure meritissimo affirmant.

Notandum insuper Fidem, aliam esse explicitam, aliam implicitam. Quam Fidei divisionem licet Calvinus improbet, & imperitè in eam invehatur, desumitur tamen ex S. Augustino lib. 19. contra Faustum cap. 14. & S. Gregorio lib. 2. Moralium, cap. 25. eamque cum Magistro in 3. Dist. 25. tradunt communiter Theologi. Fides explicita illa est, qua veritatem aliquam distinctè & in particulari credimus, ut Verbum esse Incarnatum &c. Fides verò implicita illa dicitur, qua non distinctè & in particulari, sed in confuso tantum & in communi aliquid credimus, quatenus nimirum in aliquâ veritate creditâ continetur implicitè: sic qui credit Deum esse creatorem Universi, credit eum esse creatorem Lydia, Capadocia, Mesopotamiae &c. quamvis de his regionibus expressè tunc non cogitet, imo de iis fortè nunquam audiverit. Sic qui hujusmodi actum Fidei elicit, credo Verbum esse Incarnatum, & quicquid insuper Deus revelavit: hic explicitè credit Incarnationem, reliqua implicitè, quamvis plurima in divinis literis contineantur, quorum is, præsertim si rudis sit, penitus est ignarus.

Prima Conclusio: Existentia Dei omni tempore & statu fuit Fide explicitâ credenda, ita ut quisquis in peccatum grave lapsus fuisset, nec gratiam & justificationem in hac vitâ, nec gloriam in futurâ sine eâ consequi potuisset: ac proinde necessarius semper fuit hic actus Fidei necessitate mediæ. Hæc est communis Doctorum sententia, quam proinde tenet Suarez hic, Disputat. 12. Sect. 3. num. 2. Valentia hic. q. 2. punct. 3. Tannerus Disp. 1. quæst. 7. dub. 2. qui etiam sententiam Vegæ Sect. præcedente, n. 3. relatam, qui contrarium docebat, ait esse erroneam. Ratio est: nisi enim quis Deum Fide supernaturali credat, nec eum super omnia ut oportet amare potest, nec de peccatis dolere, & sperare veniam.

Dices, hinc sequitur plurimos, etiam inter Orthodoxos esse, qui veram Dei Fidem, & ad salutem necessariam non habent; quotus enim quisque est, qui ita omnia Dei prædicata explorata habet, ut eorum aliquod ipsum non lateat; hic ergo veram de Dei existentia Fidem habere nequit, cum unum aliquod, imo plurima fortasse Dei prædicata ignoret, ergo non habet veram Fidem circa Deum, ejusque existentiam, cum Deum non cognoscat. Qua enim simplicitas, seu indivisibilia sunt, inquit Aristoteles 9. Metaphys. vel tota cognoscuntur, vel omnino ignorantur. Hinc S. Hilarius Psal. 1. infideles, cum varia Dei attributa ignorent, ait fingere Deum, qui non est. Sanctus Thomas etiam secunda secundæ, quæstione secundâ, articulo secundo ad tertium, asserit Philosophos verum Deum non cognovisse, quia sub illis eum rationibus non noverant, quas de eo Fides tradit.

Sed contra: Indubitatum enim apud omnes est, Judæos olim habuisse veram Fidem, paucissimis tamen eorum notum erat mysterium Sanctissimæ Trinitatis, ergo ignorantia unius aut alterius ex Attributis, vel prædicatis seu perfectionibus divinis non obstat quo minùs habere quis possit veram cognitionem & Fidem de aliis. Sic etiam hodie de variis Dei prædicatis gravis est inter Theologos controversia, asserentibus aliis ea in Deo reperiri, aliis negantibus. Volunt exempli gratia aliqui dari in Deo substantiam absolutam, relationem transcendentalem ad creaturas, actum primum intelligendi & volendi, & alia hujusmodi, quæ nihilominus alii nullo modo in Deo admittenda existimant, ergo vel unius sententiæ vel alterius auctores Deum omnino ignorant, & verâ Fide sunt destituti, quod non existimo quemquam dicendum.

Respondetur itaque, licet Deus sit realiter simplicissimus, varios tamen eum in se conceptus virtualiter, & ratione nostrâ distinctos completi, ut esse ens infinitum, omnipotens, unum &c. quæ si sciat, quantumvis alia nonnulla Dei prædicata invincibiliter ignoret, dici nihilominus potest nosse Deum. Dixi invincibiliter, si enim ignorantia hæc, vel etiam error sit vincibilis, seu culpabilis, jam procedit quodammodo ex heresi, & quadam specie infidelitatis: unde quamvis cum ejusmodi errore stare in personâ illâ possit verus actus scientiæ, aut etiam Fides humana vera de aliis Dei prædicatis, non tamen Fides infusa, hæc enim per talem actum infidelitatis destruitur, si antè fuisset habita, & impeditur habenda.

Nec urget quod contra hoc objicit Caietanus, multos scilicet non posse habere Fidem de existentia Dei, cum habeant de illâ evidentiam, Fides autem & scientia, seu actus clarus & obscurus de eodem objecto stare simul in eodem intellectu non possunt. Hoc, inquam, non urget, Disp. enim 50. Logicæ, Sectione secundâ, & sequentibus ostendi non in eodem tantum intellectu dari posse scientiam & Fidem de aliquo objecto, sed eundem etiam actum utramque illam rationem in se completi posse, quo admissio cessat difficultas.

SECTIO TERTIA.

Quid de necessitate Fidei circa alios articulos & mysteria existimandum.

SECUNDA Conclusio: Fides explicita de Christo, qua scilicet cognosceretur ut verus Deus & homo, & per passionem ac mortem homines redempturus, non erat ante Christi adventum medium necessarium ad salutem. Hæc est communis Theologorum sententia: eam tenet Magister in tertio, Distinctione 25. S. Thomas secunda secundæ, quæstione secunda, articulo septimo, Halensis tertia parte, quæstione 69. vel 82. membro tertio, articulo 2. ad tertium, Cano, Vega, & alii passim: & hoc fortè modo intelligi possunt S. Clemens Alexandrinus, Justinus Martyr, & S. Chrysostomus supra, Sect. 1. num. 3. citati, & alii quidam, dum tempore legis naturæ vix videbantur requirere Fidem ad iustitiam.

Ratio

VI. Unum Dei Attributum ignoratum non obstat vera Fidei circa alia.

Quid de oppositis Theologorum circa attributa Dei sententiis censendum.

VII. Deus realiter simplicissimus varios in se continet conceptus ratione nostrâ distinctos.

Hæc ignorantia vel error debet esse inculpabilis.

VIII. Non obstat Fides de Deo, quod Deus cognoscatur evidenter.

Stare simul possunt Fides & scientia.

I. Anteadventum Christi Fides explicita perfectâ de eo non erat necessaria.